

Boekbespreking.

werking was, waardoor een hiaat in de passage ontstond en de trompetter uit het orkest gegooid en eervol ontslagen werd."

Zulke amusante correspondenties heeft Jhr. Mr. M. F. v. L. dan toch maar ingelascht, zult gij zeggen, lezer. Zeker, zeker! En hij heeft meer en beter gedaan. Hij heeft de z.g. algemeen bekende, maar eigenlijk, in essentie, bij de meesten volmaakt ónbekende geschiedenis van Van Lenneps hulp bij de Havelaaruitgave in extenso, en met overschrijving van de meeste daarop betrekkelijke brieven, meegedeeld. Dit gedeelte van zijn boek is waarlijk de grootste oase, de toon van het geschrift rijst er aanmerkelijk, en ik durf zeggen dat Van Lenneps levensbeschrijver met deze uitgebreide behandeling van een veelbesproken en veel gelaakt optreden zijns grootvaders aan diens nagedachtenis vooral, maar tevens aan ons allen, een groote dienst bewezen heeft. Van Lenneps belangeloosheid, hulpvaardigheid en rechtschapenheid — zooal niet zijn democratische neigingen, maar die waren dan ook ver te zoeken! — komen er schitterend door aan den dag. En dit toch zonder dat het karakter van de andere partij, van Eduard Douwes Dekker, er in onze gedachten belangrijke schade bij lijdt, ja zelfs dat zijn beeld ons eenigszins anders voor oogen te staan komt, dan het tot nog toe deed. De mogelijkheid, aan Multatuli's goede trouw in deze zaak te gelooven, blijft volkomen bestaan zonder dat zijn heftig optreden tegen Van Lennep in de mededeeling der feiten en brieven ook maar de geringste rechtvaardiging vindt. Dekker had ongelijk — maar in dieperen zin was zijn opvatting van auteursrecht de onweerspreekbaar juiste. Van Lennep deed wat hij vast overtuigd was in het welbegrepen belang te zijn zoowel van Multatuli als van diens ongecultiveerd en schreeuwerig publiek — naar onze opvattingen vergiste hij zich, maar ook hij was daarbij zonder eenigen twijfel van de volmaaktste goede trouw.

Dit alles bedenkende begin ik zoo waarlijk te gelooven den geachten bewerker der voor mij liggende biografie in de aanvang mijner recensie eenig onrecht te hebben gedaan. Maar wat drommel heeft hij dan ook zoo

zwaarwichtig te redekavelen over een aantrekkelijk, elegant, maar oppervlakkig talent als dat zijns grootpapa's en waarom vooral doet hij zoo vlijtig zijn best ons te berooven van die geliefde figuur des ietwat losbandigen amsterdamschen patriciër-artiests, een waar toevlucht voor onze gedachten, wanneer deze, zooals ons soms wel eens gebeuren kan, verwijlen bij dien zoo uitnemend saai-burgerlijken tijd, waarvan Potgieter en Huet de boetpredikers, Van Lennep de sceptische schalk was.

H. R.

E. H. DU QUESNE—VAN GOGH, VINCENT VAN GOGH, persoonlijke herinneringen aangaande een kunstenaar, Baarn, J. F. van der Ven (zonder jaartal).

Het schijnt wel een beetje boosaardig zoo vlak achter Van Lenneps biografie een boek aan te kondigen dat over dien waarlijk echten en grooten artiest Vincent van Gogh handelt. Maar aan den anderen kant, niets is misschien beter geschikt om sterk te doen gevoelen wat onze tijd onder een genie verstaat, en hoe weinig de vriendelijk charmante, geestige en talentvolle figuur van een Jacob van Lennep aan deze onze voorstelling beantwoordt. Het is nu toch wel duidelijk dat dit niet wordt gezegd om eenige minachting voor ongeniale talenten uit te drukken. Zonder genieën zou het ons bestaan waarschijnlijk aan de hoogste verheffing ontbreken, maar wij zouden toch nog leven kunnen, zonder talenten kan men zich de wereld nauwelijks denken — zij zou inslapen, wegsterven in suffen sleur.

Het genie — ik behoef er hier nauwelijks op te wijzen — is geen begrip dat speciaal tot de gedachtensfeer der kunsten behoort. Er zijn genieën in het wetenschappelijke en in het wijsgeerige. Doch in alle sferen, en dus ook in die der kunst, onderscheidt zich het genie in de eerste plaats door de hooge inspiratie — vandaar het woord: in de oudheid kon men niet gelooven dat het genie een gewone menschenziel bezat, men nam aan dat een geniale persoonlijkheid door een bizondere genius werd geleid — in de tweede: door vindingrijkheid, oorspronkelijkheid. Het genie scheidt, brengt voort. Het heeft vaak veel minder „talent" dan de on-